

Slovenska
filharmonija
Glasbena galerija

FKK

FKK 5

Sezona 2023/24

**Za
radožive**

FKK 5 Sezona 2023/24

9. in 10. maj 2024 ob 19.30
Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Za radožive

**Orkester
Slovenske
filharmonije**

Wayne Marshall
dirigent in pianist

Miran Kolbl
koncertni mojster

Maurice Ravel (1875–1937)

Alborada del gracioso | *Norčkova jutranjica*

Leonard Bernstein (1918–1990)

Fancy Free, tri plesne variacije za orkester

Variacija 1: Galop

Variacija 2: Valček

Variacija 3: Danzón

George Gershwin (1898–1937)

Rapsodija v modrem

George Gershwin

Druga rapsodija za klavir in orkester

George Gershwin

(prir. Robert Russell Bennett)

Porgy in Bess, simfonična slika

Skozi znaten kos zgodovine zahodnoevropske umetniške glasbe lahko spremljamo vse večje napore po estetizaciji glasbene govornice, kar domala doseže vrh v tistem delu novih glasbenih tokov v 20. stoletju, ki jih običajno označujemo za modernistične. V tem času so le redki »resni« skladatelji še naprej vztrajali pri prepletanju eksotičnih ali ljudskih glasbenih idiomov in popularnih plesnih ritmov s takrat sodobnimi tehnikami komponiranja evropske umetnostne glasbe. Tisti, ki s tem niso prenehali, so bili za »visoko« glasbeno umetnost in branike njene imenitnosti dvomljive kakovosti, z njimi so se tudi javno spopadali v različnih občilih. Še danes muzikologi včasih dvignejo obrv nad tistimi poizkusi v zadnjih sto in več letih, ki so želeli kompleksne kode umetniške glasbe približati manj poučenim; socialistični realizem v glasbeni zgodovini ostaja zvečine obravnavan kot nekakšen umetniško pohabljen državni eksperiment, ki je v imenu političnih narativov oviral pot velikim skladateljskim imenom, postmoderno spajanje visokega in nizkega kot kratkoživa modna muha, medtem ko popularna glasba, ki skuša izstopiti iz okvirov lahke potrošnje, še vedno doživlja povsem ločeno obravnavo.

Zato je nocojšnji spored lahko več kot dobrodošel opomnik o neki glasbeni struji, ki se je napajala prav skozi vodilo dostopnega, to pa je počela z vso umetniško integriteto, prek združevanja množičnega šarma z dodelano glasbeno govornico. Nikakor ni šlo za gonjo za zaslužkom ali kakšno drugačno prisilo: Ravel velja za utelešenje svobodnega in samosvojega umetnika, gibal se je v elitnih umetniških krogih Pariza, ki je takrat prekipeval od simbolistične poezije in

impresionističnega slikarstva; Bernstein je imel nadvse zavidljivo dirigentsko kariero, zato mu ne bi bilo treba pisati muzikalov ali množicam približevati klasičnega glasbenega kanona; Gershwin pa je v najstniških letih sicer začel kot skladatelj viž na slovitem Tin Pan Alleyju, v želji po dodatni izobrazbi iz New Yorka romal v Pariz, kjer sta ga Ravel in slovita glasbena pedagoginja Nadia Boulanger zavrnila, češ da njegova odličnost v jazzovskem slogu ne potrebuje »klasičnega« dopolnila – po vrnitvi v ZDA je postal najslavnejši ameriški komponist za »resne« odre, to pa je dosegel prav s študijem Ravelovih partitur, sploh orkestracijskih prijemov. In zgodba je doživela nov obrat: Ravel, ki ga je Gershwin tako občudoval, je v svoje skladbe začel vnašati »gershwinovske« jazzovske harmonske inovacije. Leonarda Bernsteina lahko obravnavamo kot nekakšno sintezo obeh omenjenih skladateljskih figur: njegov prvi stik z orkestralno glasbo je bil Ravelov *Bolero*, danes pa velja za enega izmed največjih protagonistov ameriške simfonične in glasbenogledališke tradicije, katere utemeljitelj je prav gotovo George Gershwin.

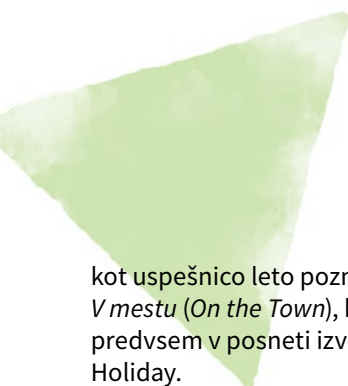
Posvetimo se delom na nocojšnjem sporedu. Omenili smo, da je poseganje po gradivu iz ljudskih glasbenih praks nekaj povsem običajnega v evropski glasbeni tradiciji. Skladateljsko navdihovanje pri ljudskem idiomu se je razbohotilo sploh v 19. stoletju; po eni strani so skladatelji na ta način igrali na strune zaleta narodnih gibanj, po drugi so v gradivu oddaljenih, idealiziranih dežel našli eksotične zvone in kombinacije glasbil.

Maurice Ravel

Eno od razširjenih prepričanj tako pravi, da so v drugi polovici 19. in še na začetku 20. stoletja francoski skladatelji pisali najboljšo glasbo v španskem idiomu. Prav **Maurice Ravel** je eden izmed tistih, ki so to počeli najboljše, obenem je s španskimi deželami gojil tudi osebni stik: po materini strani je podedoval baskovsko kri, rojen pa je bil nekaj kilometrov stran od francosko-španske meje. **Norčkova jutranjica** (*Alborada del gracioso*) je morda eden najbolj nazornih primerov Ravelovega pisanja v visoko stiliziranem »španskem« slogu brez neposredne prilastitve ljudskih melodij ali ritmov, temveč s prosto rabo njihovih značilnosti: pogostega okraševanja melodične linije, ponavljanja enega tona, rabe disonanc za stopnjevanje napetosti in izstopajočih ritmičnih permutacij. Vse naštetu je v *Norčkovi jutranjici* združil s svojim značilnim podpisom, mojstrsko orkestracijo, ki z inovativnim sopostavljanjem zvočnih barv različnih orkestrskih skupin služi tudi humornemu učinku. Komični lik naj bi bil ravno »norček« iz naslova, »jutranjica« pa se nanaša na srednjeveško ljubezensko pesem zaljubljenec. A »norček« je tudi čisto konkretna oseba, namreč Michel-Dimitri Calvocoressi, glasbeni kritik in muzikolog, ki je skupaj z Ravelom in španskim pianistom Ricardom Viñesom osnoval umetniško skupino Apaše. Ime so si nadeli po evropskih uličnih tolpah, saj so jih – po zelo glasnem javnem zagovoru Debussyjeve opere *Pelegrin in Melisanda* ob njenem premiernem fiasku – pariške novice označile za razbojnike. Ravel

je petim Apašam namenil zvočni portret v sprva pianističnem (1905), pozneje pa tudi orkestralnem (1919) ciklu *Ogledala*, v katerem najdemo tudi *Norčkovo jutranjico*.

Leto 1943 je bilo za mladega ameriškega glasbenika **Leonarda Bernsteina** prelomno: kot asistent glavnega dirigenta Newyorških filharmonikov je v zadnjem hipu, brez ene same orkestrske vaje, zamenjal obolelega slovitega Bruna Walterja. Dan pozneje se je prebudil v svetu, polnem slavospevov v njegovo čast, njegov obraz je krasil naslovnico časnika *The New York Times*. Bernstein je torej zaslovel tako rekoč čez noč, kar mu je odprlo ne zgolj dirigentska, pač pa tudi skladateljska vrata. Že dva meseca po usodnem koncertu je krstil lastno *Simfonijo št. 1*, »Jeremija«, spomladi leta 1944 pa je v Metropolitanski operi premiero doživel še balet **Fancy Free**, ki ga je zasnoval leto poprej s (takrat še neznanim) koreografom Jeromom Robbinsom. Občinstvo je delo takoj sprejelo z velikim odobravanjem, saj duhovito premešča takrat vsakdanje prizore in zvoke na plesni oder. Balet spremlja dela prosti dan treh mornarjev, ki v bleščečem New Yorku iščejo sprostitev, zabavo in predvsem žensko družbo. Zanje se zanimata zgolj dve dekleti, mornarji se zato med seboj prepirajo, dekleti pa neopazno odideta; pojavi se tretje dekle in zgodba se na ta način nadaljuje v nedogled. Četudi je utrip industrializiranega in kozmopolitskega New Yorka Bernstein zajel že v *Fancy Free*, ga je

kot uspešnico leto pozneje predelal še v muzikal *V mestu (On the Town)*, ki ga danes poznamo predvsem v posneti izvedbi s slavno Billie Holiday.

Onastanku *Rapsodije v modrem* obstaja precej zgodb, ki se občasno med seboj tudi izključujejo. Zagotovo vemo, da je Paul Whiteman – »kralj jazza«, sicer pa producent, glasbenik in vodja številnih jazzovskih ansamblov – organiziral močno oglaševan koncert z naslovom Eksperiment v moderni glasbi, na katerem je *Rapsodija* prvič zazvenela ter v hipu postala uspešnica. Po najbolj razširjeni legendi naj bi Whiteman prosil **Georgea Gershwina** za novo klavirsko delo, kar je skladatelj nemudoma pozabil, na naročeno delo pa naj bi ga opomnil šele časopisni oglas mesec pred koncertom. Nasprotno pripoveduje zgodba, po kateri naj bi Gershwin domala izsiljeval Whitemana, da mu pomaga prirediti dogodek, na katerem bi se sam lahko predstavil kot resen skladatelj in ne zgolj kot ustvarjalec popularnih viž.

Rapsodija v modrem je, sodeč po obeh zgodbah, nastala v naglici, v vsebini dela pa lahko najdemo vplive cele četice ljudi in stvari: glavna melodija je bojda posneta po zvenu ritmičnih udarcev železnice in ostrega cviljenja zavor, ki mu je Gershwin prisluhnil med vožnjo z vlakom od New Yorka do Bostona; orkestriral jo je Ferde Grofé, saj Gershwin pred *Rapsodijo v modrem* ni imel nikakršnih izkušenj z orkestracijo; drugo temo pa naj bi zasnoval Ira Gershwin, ki si jo je mimogrede požvižgaval. Prav skladateljev brat je tisti, ki je delo tudi poimenoval. Sprva naj bi Gershwin snoval »ameriško« rapsodijo, a je Ira,

silno navdušen nad takrat aktualno razstavo slikarja Jamesa McNeilla Whistlerja, med drugim znanega po nočnih prizorih Londona v številnih modrih odtenkih, predlagal spremembo naslova v »modro« rapsodijo. Delo je prvič zazvenelo pred natanko stotimi leti, a do danes ni jasno, kakšno podobo je sprva imel klavirski part. Gershwin namreč ni izpisal solističnega dela, saj se mu je preveč mudilo; na Eksperimentu v moderni glasbi je klavir igral sam in ob tem nedvomno tudi improviziral.

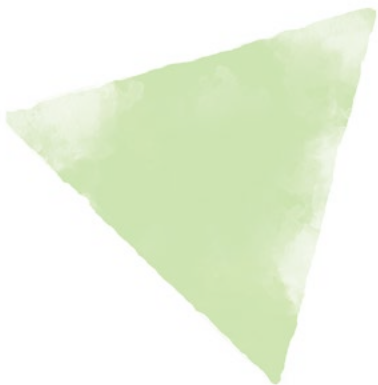
Gershwinova **Druga rapsodija za klavir in orkester** nikoli ni dosegla slave ali priljubljenosti svoje predhodnice. Novembra 1930 sta brata Gershwin prispela v Hollywood kot ustvarjalca glasbenih točk za zvočno močno obloženo romantično komedijo *Delicious*. Ustvarjalci so kmalu ugotovili, da bo prizor protagonistke, ki prvič tava po Manhattnu, potreboval obsežno instrumentalno spremljavo in George Gershwin se je nemudoma lotil pisanja. Nastala je skica posodobljene *Rapsodije v modrem*, ki je tokrat, poleg močnih referenc na jazz, vsebovala tudi ritmične vzorce, značilne za popularno glasbo Južne Amerike. Po skladateljevih besedah se je ameriška metropola v nekaj letih spremenila v še bolj kozmopolitsko mesto, v katerem je vedno večjo vlogo zavzemala ravno pestra kultura Latinske Amerike. Prav zmes različnih zvočnih pokrajin naj bi skladatelju povzročala nemalo težav pri poimenovanju same skladbe: sprva je bila v igri *Newyorška rapsodija*, potem *Manhattanska*, pa celo *Rapsodija v kovicah*, na koncu koncev pa se

je preprosto odločil za *Drugo rapsodijo*. Čeprav je skladatelj zapisal, da je z vidika orkestracije in kompozicijskih tehnik to njegovo najbolj posrečeno delo, je skladba od svoje premierne izvedbe leta 1931 – dirigiral je Sergej Kusevicki, solistični part pa je ponovno prevzel sam Gershwin – doživela prešteviline spremembe: za potrebe filma so jo skrajšali kar za polovico, štirinajst let po Gershwinovi smrti pa je založnik prosil Roberta McBrida za popolno revizijo dela. Čeprav je bila leta 1991 izdana zgoščenska z redkimi posnetki, na katerih Gershwin igra lastna dela, med njimi tudi *Drugo rapsodijo*, je do danes v obtoku večinoma prav McBridova revidirana partitura.

Spored sklepa simfonična slika ***Porgy in Bess***, ki jo je na podlagi istoimenske opere predelal Gershwinov dobri prijatelj in asistent Robert Russell Bennett. Nekaj besed o sami operi: pisatelj DuBose Heyward je leta 1925 izdal roman *Porgy*, njegova žena in dramatičarka Dorothy Heyward je roman predelala v gledališko igro, ki jo je naposled Gershwin – vnovič skupaj z bratom – uporabil kot operni libreto. Da bi glasbeno-scensko delo lažje razlikovali od drame, sta se pisatelja strinjala s skladateljem, da se Porgyju v naslovu preprosto doda njegova ljubljena Bess. Naslovna junaka sta pripadnika revnega delavskega razreda, ki ga v ZDA povrh priznamuje še rasna distinkcija in diskriminacija. Pripoved tako slika težko, z alkoholom, drogami in nasiljem zaznamovano življenje Afroameričanov v ribiški soseki na vzhodni obali. Porgy je brezdomec, ki se zaradi invalidnosti ne more več preživljati z delom. Kmalu se kot edini v lokalni skupnosti zavzame za trpinčeno Bess. Ta je v razmerju z morilcem, njeno nesrečo pa

za povrh uspešno izkorišča lokalni preprodajalec drog. S Porgyjem se po različnih peripetijah zblížata, vendar se njuna ljubezen zaradi družbenih preprek nikoli ne more dokončno uresničiti. Opera je doživela številne adaptacije in posodobitve, tudi zato, ker naj bi v številnih ozirih poglobljala rasne stereotipe o temnopoltih. Pri prvi uprizoritvi tako dramskega kot tudi opernega dela so bili vključeni zgolj afroameriški igralci in pevci, a so pozneje sodelovanje sistematično zavračali. Ne glede na te spore je opera *Porgy in Bess* polna zimzelenih uspešnic, denimo *Summertime* in *I got plenty o'nuttin'*, ki ju poznamo v izvedbi Elle Fitzgerald in Louisa Armstronga, ki sta med drugimi poskrbela za to, da so ta dela postala standardi jazzovske popevke. Afroameriška kultura je arije iz *Porgy in Bess* posvojila, jih na novo interpretirala ter vzela za svoje, četudi je njihovo glasbeno izročilo predelal pripadnik tiste družbene skupine, ki je temnopoltim še globoko v 20. stoletje odrekala nekatere temeljne pravice.

Ivana Maričić

Wayne Marshall

dirigent in pianist

Foto: Charlie Best

Britanski dirigent, organist in pianist **Wayne Marshall** slovi po muzikalnosti in vsestranskosti tako na dirigentskem podiju kot za glasbili s tipkami. Med letoma 2007 in 2013 je zasedal mesto glavnega gostujočega dirigenta Simfoničnega orkestra Giuseppe Verdi iz Milana, med letoma 2014 in 2020 pa je v Kölnu kot glavni dirigent vodil Simfonični orkester Zahodnonemškega radia.

Je slovit interpret glasbe Georgea Gershwina, Leonarda Bernsteina in drugih ameriških skladateljev 20. stoletja. V Berlinski državni operi in Lyonski operi je vodil izvedbo Bernsteinovega *Kandida*, s Pariškim orkestrom izvajal njegovo *Mašo* in s Filharmoničnim orkestrom Nizozemskega radia prav tako njegovo *Kantato Bele hiše* (*A White House Cantata*). V dresdenski Semperjevi operi je dirigiral *Velikega Gatsbyja* ameriškega skladatelja Johna Harbisona in v Montrealski operi *Zadnji sprehod*

(*Dead Man Walking*) ameriškega skladatelja Jaka Heggieja, opero *Porgy in Bess* Georgea Gershwina pa je izvajal tako v pariški Komični operi, Washingtonski nacionalni operi kot tudi Dallaški operi.

Leta 2021 je uspešno debitiral z Berlinskimi filharmoniki, pred tem pa nastopil z Münchenskimi filharmoniki, Orkestrom Tonhalle iz Züricha, Münchenskim radijskim orkestrom, Simfoničnim orkestrom Frankfurtskega radia ter simfoničnimi orkestri iz Baltimora, Seattla in Chicaga. Sodeloval je tudi že z Orkestrom Tonkünstler, Češko filharmonijo, filharmoničnimi orkestri iz Rotterdama, Osla in Strasbourga, Dunajskim radijskim simfoničnim orkestrom ORF ter zborom BBC Singers. Kot solist in dirigent se je predstavil tako na festivalu BBC Proms kot tudi na mednarodnem festivalu v Edinburgu.

V sezoni 2023/24 je kot dirigent prvič stopil pred simfonične orkestre iz Vancouvra, Nashville in Baltimora ter Nemški simfonični orkester iz Berlina, se z Dunajskim radijskim simfoničnim orkestrom ORF odpravil na turnejo na Kitajsko in s Simfoničnim orkestrom Zahodnonemškega radia obeležil stoletnico nastanka Gershwinove *Rapsodije v modrem*.

Z raznolikim repertoarjem se po svetu pogosto udeležuje tudi kot organist. Leta 2024 je v tej vlogi nastopil v Koncertni dvorani Walta Disneyja v Los Angelesu, Essenski filharmoniji ter katedrali sv. Mihaela in sv. Gudule v Bruslju, pred koncem leta pa bo zaigral tudi v Kraljevi Albertovi dvorani ob 150. obletnici tamkajšnjih orgel Henryja Willisa.

Leta 2010 je prejel štipendijo Kraljevega kolidža za glasbo in bil leta 2021 odlikovan z nazivom častnika britanskega imperija (OBE).

SOS 4 Sodobne
orkestrske
skladbe

Za popotnike

22. maj 2024 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

**Orkester
Slovenske
filharmonije**

Alejo Pérez
dirigent

Joonas Ahonen
klavir

Spored:

Charles Ives:
Three Places in New England

Janez Matičič:
Koncert št. 1 za klavir in orkester

Georg Crumb: A Haunted Landscape

Unsuk Chin: Rocanā (Soba svetlobe)

Bedřich Smetana: Vltava

Nakup vstopnic:

**Informacijsko središče
Cankarjevega doma**

Prešernova cesta 10
podhod Maxija, Ljubljana

T: +386 1 2417 299 / 300

E: vstopnice@cd-cc.si
tickets@cd-cc.si

Spletni nakup: www.cd-cc.si

www.filharmonija.si

SIM 4 Sobotne
izobraževalne
matineje

Sobota, 18. maj 2024, ob 11.00

Dvorana Marjana Kozine
Slovenska filharmonija

**Predstavitel skladb
koncerta SOS 4:
Gašper Muženič**

Vstop je prost.

**Slovenska
filharmonija**

Prodaja abonmajev

24|25

**Slovenska
filharmonija**

Glasba, vedno nova

T +386 1 24 10 800
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

19. JUNI 2024
MUSIKVEREIN.AT

19:30 UHR
GROSSER SAAL

Kozina - Skrjabin - Sibelius

ORCHESTER DER SLOWENISCHEN PHILHARMONIE

Douglas Boyd - *Dirigent*
Alexander Gadjiev - *Klavier*

19. junij 2024 ob 19.30

Musikverein, Dunaj

Orkester Slovenske filharmonije

Douglas Boyd *dirigent*

Alexander Gadjiev *klavir*

Spored:

Marjan Kozina: Bela krajina

Aleksander Skrjabin: Koncert za klavir in orkester
v fis-molu, op. 20

Jean Sibelius: Simfonija št. 5 v Es-duru, op. 82

S Slovensko filharmonijo na Dunaj

Veliki abonma

Z nakupom **Velikega abonmaja** lahko v sezoni 24/25 po posebej dostopni ceni obiščete vseh **16 koncertov** treh abonmajskih ciklov, ki jih Slovenska filharmonija izvaja v Cankarjevem domu – **SMS, FKK in SOS**.

Veliki abonma zajema sedež v abonmaju SMS (četrtek ali petek), sedež v abonmaju FKK (četrtek ali petek) in sedež v abonmaju SOS, pri čemer mora abonent ob nakupu Velikega abonmaja v vseh treh abonmajih (SMS, FKK in SOS) **izbrati isto kategorijo sedeža**.

Abonenti Velikega abonmaja na Dunaj brezplačno!

Abonentom, ki boste nakup Velikega abonmaja za sezono 24/25 opravili pred **1. junijem 2024**, Slovenska filharmonija **podarja enodnevni izlet na Dunaj z obiskom koncerta** Orkestra Slovenske filharmonije in pianista Alexandra Gadjeva, ki bo v sredo, 19. junija 2024, v Veliki dvorani tamkajšnjega Musikvereina.

Izlet in obisk koncerta bo Slovenska filharmonija organizirala v sodelovanju s turistično agencijo INES TOURS.

Za več informacij obiščite spletno stran **www.filharmonija.si**.

Prijave sprejemamo do 1. junija 2024
na **aleksandra.korbar@filharmonija.si**.

Izleta in koncerta se lahko udeležijo tudi **drugi zainteresirani**. Cena za neimetnike Velikega abonmaja je 80,00 EUR na osebo. **Prijave** so možne **do 1. junija 2024** na **info@ines-tours.si**. Prednost pri prijavi bodo imeli imetniki Velikega abonmaja.

Soorganizatorja koncerta:

VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE SLOVENIJE
BOTSCHAFT DER REPUBLIK SLOWENIEN

Slovenski
kulturno-informacijski center
SKICA DUNAJ

Slovenska
filharmonija

Glasba, vedno nova

Maj 2024

SIM 4

Sobotna izobraževalna matineja

18. maj 2024 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Predstavitel skladb SOS 4: Gašper Muženič

Orkester Slovenske filharmonije

Alejo Pérez *dirigent*

SOS 4

Za popotnike

22. maj 2024 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Alejo Pérez *dirigent*

Joonas Ahonen *klavir*

Spored:

Charles Ives: Three Places in New England

Janez Matičič: Koncert št. 1 za klavir in orkester

Georg Crumb: A Haunted Landscape

Unsuk Chin: Rocanā (Soba svetlobe)

Bedřich Smetana: Vltava

Slovenska
filharmonija

PVC 6

Za odmik

26. maj 2024 ob 19.30

Dvorana Marjana Kozine, Slovenska filharmonija

Zbor Slovenske filharmonije

Urša Lah *dirigentka*

Spored:

Einojuhani Rautavaara: Missa a cappella

Nana Forte: Four sacred pieces

James MacMillan: Moteti – izbor

Sven-David Sandström: Credo

SMS 6

Za pianiste

30. in 31. maj 2024 ob 19.30

Gallusova dvorana, Cankarjev dom

Orkester Slovenske filharmonije

Valentin Urjupin *dirigent*

Alexander Gadjiev *klavir*

Spored:

Aleksander Skrjabin: Koncert za klavir in orkester
v fis-molu, op. 20

Dmitrij Šostakovič: Simfonija št. 4 v c-molu, op. 43

 euoplakat

Sio1NET.

 DRUŽINA

TAM TAM

Če želite prejemati redna e-obvestila o programu Slovenske filharmonije, sporočite svoj e-naslov na **info@filharmonija.si**.

Koncertni list Slovenske filharmonije
Filharmonični klasični koncerti – FKK 5
Izdala: Slovenska filharmonija
Direktor Slovenske filharmonije in umetniški vodja OSF: Matej Šarc
Umetniški vodja ZSF: Gregor Klančič
Avtorica spremne besede: Ivana Maričič
Jezikovni pregled: Ana Kodelja
Oblikovanje: Arih Dinamik, d. o. o.
Prelom: Vlado Trifkovič
Ljubljana, maj 2024

Redakcija koncertnega lista je bila končana 6. maja 2024.

ISSN 2350-5117

Slovenska filharmonija –
Academia philharmonicorum

@slofilharmonija

Slovenska filharmonija
Orkester Slovenske filharmonije
Zbor Slovenske filharmonije

Kongresni trg 10
1000 Ljubljana
T +386 1 2410 800
E info@filharmonija.si
www.filharmonija.si

Ustanoviteljica Slovenske filharmonije je Vlada Republike Slovenije. Dejavnost Slovenske filharmonije financira Ministrstvo za kulturo.

**Slovenska
filharmonija**